Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (prvního senátu)

17. května 2013 *

„Hospodářská soutěž — Kartelové dohody — Evropský trh s námořními palivovými hadicemi — Rozhodnutí, jímž se konstatuje porušení článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP — Stanovení cen, rozdělení trhu a výměna citlivých obchodních informací — Pojem ‚trvající nebo opakující se protiprávní jednání' — Promlčení — Právní jistota — Rovné zacházení — Pokuty — Závažnost a doba trvání protiprávního jednání"

Ve spojených věcech T-147/09 a T-148/09,

Trelleborg Industrie SAS, se sídlem v Clermont-Ferrrand (Francie), zastoupená J. Joshuou, barrister, a E. Aliende Rodríguez, advokátem,

žalobkyně ve věci T-147/09,

Trelleborg AB, se sídlem v Trelleborg (Švédsko), zastoupená J. Joshuou, barrister, a E. Aliende Rodríguez, advokátem,

žalobkyně ve věci T-148/09,

proti

Evropské komisi, zastoupené N. Khanem, V. Bottkou a S. Noëm, jako zmocněnci,

žalované,

jejímž předmětem je návrh na částečné zrušení rozhodnutí Komise C (2009) 428 final ze dne 28. ledna 2009 v řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (věc COMP/39406 – námořní palivové hadice) v rozsahu, v němž se toto rozhodnutí týká žalobkyň a podpůrně návrh na zrušení nebo podstatné snížení pokuty uložené žalobkyním v uvedeném rozhodnutí,

TRIBUNÁL (první senát),

ve složení J. Azizi, předseda, M. Prek a S. Frimodt Nielsen (zpravodaj), soudci,

vedoucí soudní kanceláře: J. Weychert, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 26. dubna 2012,

vydává tento

* Jednací jazyk: angličtina.

Rozsudek

Skutkový základ sporu

Odvětví námořních palivových hadic určených pro ropu a plyn

1 Námořní palivové hadice jsou používány pro nakládání surové sladké nebo zpracované ropy a dalších ropných produktů ze zařízení umístěných mimo pevninu (například bójí – obvykle ukotvených na širém moři, sloužících jako uvazovací bod pro ropné tankery – nebo z plovoucích výrobních skladovacích a vykládacích zařízení – které jsou systémy plovoucích cisteren používaných k odsávání ropy nebo plynu z přilehlé ropné plošiny, jejich zpracování a uskladnění až do jejich přečerpání do ropných tankerů) na cisternové lodi a následně na jejich zpětné vykládání z těchto lodí na zařízení umístěných na vodě (např. na bóje) nebo na souši.

2 Námořní palivové hadice se používají mimo pevninu – to znamená ve vodě nebo v její blízkosti – zatímco průmyslové nebo zemní hadice se používají na pevnině.

3 Každé zařízení s námořními palivovými hadicemi obsahuje podle konkrétních potřeb zákazníků několik standardních hadic, zvláštních hadic s přípojkami na obou koncích a další vybavení, jako jsou uzávěry, koncovky, nebo dále plovoucí zařízení. V projednávaném případě zahrnuje výraz „námořní palivové hadice“ i toto další vybavení.

4 Námořní palivové hadice jsou používány ropnými společnostmi, výrobci bójí, přístavními terminály, ropným průmyslem a vládami a kupují se jak na nové projekty, tak pro účely výměny.

5 Pokud jde o nové projekty, ropné terminály nebo další koncoví uživatelé pověří obvykle inženýrskou společnost (nazývanou rovněž „výrobce materiálu“, „výrobce OEM“ nebo „výrobce příslušenství“), aby postavila nebo nainstalovala nová zařízení pro rozvod ropy, jako jsou systémy ukotvení na jeden bod nebo plovoucí výrobní, skladovací a vykládací zařízení. Pro takové projekty výrobce příslušenství zakoupí kompletní zařízení námořních palivových hadic od výrobce.

6 Po nainstalování těchto palivových hadic se musí jednotlivé díly vyměnit v období od jednoho do sedmi let. Námořní palivové hadice pro účely výměny (též známé jako „odvětví náhradních dílů“) nakupují často přímo koncoví uživatelé. Nicméně v určitých případech tito pověří nákupy své dceřiné společnosti nebo externí podniky, v kterých své nákupy centralizují. Prodej pro účely výměny představuje větší podíl na celosvětovém trhu s námořními palivovými hadicemi než prodej nových výrobků.

7 Poptávka po námořních palivových hadicích závisí do značné míry na vývoji odvětví ropného průmyslu, a zejména na těžbě ropy v oblastech, které jsou vzdálené od místa spotřeby. Poptávka v průběhu času vzrostla. Je cyklická a do určité míry spojená s vývojem cen ropy. Poptávka začala být značně velká koncem šedesátých let a vzrostla počátkem let sedmdesátých, zejména v oblastech těžících ropu v Perském zálivu, Severním moři a Severní Africe. Během osmdesátých let se poptávka zvýšila ze strany rozvíjejících se národních ropných podniků v Jižní Americe. Na konci devadesátých let se poptávka přesunula směrem do západní Afriky.

8 Námořní palivové hadice vyrábějí podniky, které jsou známy výrobou pneumatik a kaučuku nebo jednou z jejich „spin-off“. Jsou vyráběny na zakázku, v souladu s potřebami zákazníků. Jelikož poptávka po námořních palivových hadicích je ze zeměpisného hlediska široce rozptýlená, většina výrobců těchto palivových hadic zaměstnává značný počet obchodních zástupců, kteří pro konkrétní trhy poskytují obecné marketingové služby a nabízí jejich výrobky v rámci zveřejněných nabídkových řízení.

9 Námořní palivové hadice se uvádí na trh v celém světě a hlavní výrobci působí na mezinárodní úrovni. Normativní požadavky použitelné na námořní palivové hadice se v jednotlivých zemích zásadně neliší, a i když se technické požadavky liší v závislosti na životním prostředí a podmínkách použití, nepovažuje se to nicméně za překážku prodeje námořních palivových hadic v celém světě.

10 Konečně během období zohledněného v napadeném rozhodnutí účastníci kartelové dohody prodávali námořní palivové hadice vyrobené v Japonsku, Spojeném království, Itálii a Francii koncovým uživatelům, jakož i výrobcům příslušenství usazeným v různých zemích Evropské unie a Evropského hospodářského prostoru (EHP). I když většina systémů námořních palivových hadic je určena ke konečnému použití v neevropských oblastech, někteří z hlavních světových výrobců příslušenství se naopak nachází v různých zemích Unie a EHP.

Představení žalobkyň

11 Původně vykonávala činnost týkající se námořních palivových hadic společnost Michelin.

12 V rámci skupiny Michelin zajišťovala tuto činnost společnost skupiny s názvem CMP. Michelin následně založila dne 28. července 1993 společnost s názvem SIRA, která nevykonávala žádnou činnost až do 31. března 1995, kdy byla činnost v oblasti námořních palivových hadic převedena ze společnosti CMP na společnost SIRA. Dne 26. dubna 1995 se název společnosti SIRA změnil na CMP. Původní společnost CMP byla následně zrušena.

13 Dne 28. března 1996 uzavřela jedna ze žalobkyň, Trelleborg AB, smlouvu se skupinou Michelin, podle které se zavázala nabýt všechny obchodní podíly této skupiny v CMP. Název této společnosti se později několikrát změnil, přičemž vždy obsahoval jméno Trelleborg a od roku 2005 se nazývá Trelleborg Industrie SAS.

14 Trelleborg je společnost založená podle švédského práva, která existuje od roku 1905 a jejíž celosvětový obrat se v roce 2006 blížil k 27 miliardám švédských korun (SEK) (přibližně 2,9 miliard euro).

15 Trelleborg Group zahrnuje čtyři oblasti činnosti: Trelleborg Engineered Systems (zahrnuje námořní palivové hadice), Trelleborg Automotive, Trelleborg Sealing Solutions a Trelleborg Wheel Systems.

16 Trelleborg se účastní výroby a uvádění námořních palivových hadic na trh prostřednictvím své dceřiné společnosti Trelleborg Industrie, která je druhou žalobkyní a společností založenou podle francouzského práva.

Správní řízení

17 Zatímco Ministerstvo spravedlnosti Spojených států a orgány pro hospodářskou soutěž Japonska a Spojeného království zahájily šetření v souvislosti s podobnými skutkovými okolnostmi, společnost [*důvěrné*] [1], která se odvolala na program shovívavosti stanovený oznámením Komise o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů (Úř. věst. 2006, C 298, s. 17), předložila Komisi Evropských společenství dne 20. prosince 2006 žádost o ochranu před pokutami, přičemž oznámila existenci kartelové dohody na trhu s námořními palivovými hadicemi.

18 Komise tedy zahájila šetření pro porušení článku 81 ES a článku 53 Dohody o EHP a dne 2. května 2007 provedla řadu kontrol u společnosti Parker ITR, žalobkyň, dalších dotyčných výrobců, jakož i [*důvěrné*] a p. W.

1 — Skryté důvěrné údaje

19 Společnosti Manuli Rubber Industries SpA (dále jen „MRI“), Parker ITR a Bridgestone zaslaly Komisi žádost o shovívavost dne 4. května, respektive 17. července a 7. prosince 2007.

20 Dne 28. dubna 2008 přijala Komise oznámení námitek, které zaslala společnostem mezi 29. dubnem a 1. květnem 2008.

21 Všechny společnosti odpověděly na oznámení námitek ve stanovených lhůtách a požádaly, s výjimkou [*důvěrné*]/DOM, ContiTech AG a Continental AG, o vyslechnutí na jednání, které se konalo dne 23. července 2008.

Napadené rozhodnutí

22 Dne 28. ledna 2009 přijala Komise rozhodnutí C(2008) 428 final v řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (věc COMP/39406 – námořní palivové hadice), (dále jen „napadené rozhodnutí“). Z napadeného rozhodnutí zejména vyplývá, že:

— toto rozhodnutí bylo určeno jedenácti společnostem, včetně žalobkyň;

— společnosti, kterých se napadené rozhodnutí týká, se účastnily, někdy za odlišných podmínek, na jediném a trvajícím protiprávním jednání, jehož předmětem bylo zadávání zakázek v nabídkových řízeních, určování cen, stanovování kvót, stanovování prodejních podmínek, rozdělení zeměpisných trhů a výměna citlivých informací o cenách, objemu prodejů a nabídkových řízeních;

— kartelová dohoda začala nejpozději dne 1. dubna 1986 (i když je pravděpodobné, že trvala od začátku sedmdesátých let) a skončila dne 2. května 2007;

— od 13. května 1997 do 21. června 1999 (dále jen „přechodné období“) vykazovala kartelová dohoda omezenou činnost a došlo k neshodám mezi jejími účastníky; nicméně to nevedlo ke skutečnému přerušení protiprávního jednání, organizovaná struktura kartelové dohody byla totiž stejným způsobem a se stejnými účastníky (s výjimkou jednoho podniku, který se znovu plně začlenil do kartelové dohody o rok později) úplně obnovena od června 1999; je proto třeba mít za to, že se výrobci dopustili jediného a trvajícího protiprávního jednání, které trvalo od 1. dubna 1986 do 2. května 2007 nebo přinejmenším, pokud by se přese všechno dospělo k závěru, že došlo k přerušení jediného a opakovaného protiprávního jednání; přechodné období není nicméně s ohledem na omezené množství důkazů protiprávního jednání v tomto období zohledněno při stanovení pokuty;

— odpovědnost žalobkyň byla stanovena pro následující období:

  — Trelleborg Industrie: od 1. dubna 1986 do 2. května 2007;

  — Trelleborg: od 28. března 1996 do 2. května 2007;

— na základě kritérií stanovených v pokynech pro výpočet pokut uložených podle čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1/2003 (Úř. věst. 2006, C 210, s. 2, dále jen „pokyny“), byly základní částky pokuty ukládané každé společnosti stanoveny takto:

  — Komise vycházela z průměru ročního celosvětového prodeje každé ze společností v období let 2004–2006 a zohlednila prodeje fakturované kupujícím usazeným v EHP;

  — určila relevantní prodeje každé z těchto společností tak, že použila jejich celosvětový tržní podíl na agregovaný objem tržeb v EHP v souladu s bodem 18 pokynů

— použila 25 % této posledně uvedené hodnoty (namísto maximální výše 30 % stanovené pokyny) při zohlednění závažnosti protiprávního jednání;

— vynásobila takto dosaženou hodnotu počtem let účasti každé společnosti na protiprávním jednání;

— v souladu s článkem 25 pokynů nakonec použila dodatečnou částku rovnající se 25 % relevantní tržby pro účely odrazení;

— Komise dále vůči dvěma společnostem uplatnila přitěžující okolnosti a pro všechny další účastníky kartelové dohody zamítla polehčující okolnosti;

— konečně na dvě společnosti uplatnila oznámení o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů (viz bod 17 výše).

23 Pokud jde o společnosti Trelleborg a Trelleborg Industrie, Komise měla za to, že hodnota prodeje činila 4 909 332 eur na základě podílu na celosvětovém trhu ve výši 15 %, že se společnost Trelleborg Industrie účastnila kartelové dohody po dobu 18 let, 11 měsíců a 23 dní, z čehož vyplývá násobící koeficient 19, a společnost Trelleborg po dobu 8 let, 11 měsíců a 28 dnů, z čehož vyplývá násobící koeficient 9, a za použití činitelů upřesněných v předchozím bodě stanovila základní částku pokuty na 24 500 000 euro pro Trelleborg Industrie, z čehož je Trelleborg solidárně odpovědná za částku 12 200 000 euro.

24 Vzhledem k tomu, že vůči nim nebyla zohledněna žádná přitěžující nebo polehčující okolnost, tvoří tyto částky konečnou výši pokuty uložené každé z těchto společností.

Řízení a návrhová žádání účastnic řízení

25 Žalobkyně podaly projednávané žaloby návrhy došlými kanceláři Tribunálu dne 9. dubna 2009.

26 Vzhledem k tomu, že na straně jednoho člena prvního senátu vznikla překážka, předseda Tribunálu určil podle čl. 32 odst. 3 jednacího řádu Tribunálu k doplnění senátu jiného soudce.

27 Na základě zprávy soudce zpravodaje rozhodl Tribunál (první senát) zahájit ústní část řízení a v rámci organizačních procesních opatření stanovených v článku 64 svého jednacího řádu vyzval účastnice řízení, aby předložily některé dokumenty a položil jim písemné otázky. Účastnice řízení této žádosti vyhověly.

28 Usnesením předsedy prvního senátu Tribunálu ze dne 29. února 2012 byly v souladu s článkem 50 jednacího řádu věci T-147/09 a T-148/09 spojeny pro účely ústní části řízení a rozsudku.

29 Dopisem ze dne 13. dubna 2012 žalobkyně ve věci T-147/09 informovala Tribunál, že bere zpět třetí žalobní důvod podaný podpůrně.

30 Dopisem ze dne 24. dubna 2012 žalobkyně předložily žádost, aby se jednání konalo s vyloučením veřejnosti.

31 Řeči účastnic řízení a jejich odpovědi na ústní otázky položené Tribunálem byly vyslechnuty při jednání ze dne 26. dubna 2012.

32 Žalobkyně při této příležitosti vzaly zpět svou žádost o vyloučení veřejnosti.

33 Trelleborg Industrie navrhuje, aby Tribunál:

— zrušil částečně článek 1 napadeného rozhodnutí v rozsahu, v němž se jí týká nebo přinejmenším v rozsahu, v němž konstatuje, že k protiprávnímu jednání došlo před 21. červnem 1999;

— snížil pokutu, která jí byla uložena v článku 2 a tak napravil zjevná pochybení obsažená v napadeném rozhodnutí;

— uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

34 Trelleborg navrhuje, aby Tribunál:

— zrušil částečně článek 1 napadeného rozhodnutí v rozsahu, v němž se jí týká nebo přinejmenším v rozsahu, v němž konstatuje, že k protiprávnímu jednání došlo před 21. červnem 1999;

— snížil pokutu, která jí byla uložena v článku 2, a napravil tak zjevná pochybení obsažená v napadeném rozhodnutí;

— uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

35 Komise navrhuje, aby Tribunál:

— žaloby zamítl;

— uložil žalobkyním náhradu nákladů řízení.

Právní otázky

K návrhovým žádáním směřujícím ke zrušení

36 Žalobkyně vznášejí dva společné žalobní důvody na podporu svých žalob.

37 První žalobní důvod vychází zaprvé ze zjevně nesprávného posouzení skutkového stavu, které vedlo Komisi k závěru, že se Trelleborg Industrie účastnila trvajícího protiprávního jednání mezi 1. dubnem 1986 a 2. květnem 2007 a že se Trelleborg účastnila trvajícího protiprávního jednání mezi 28. březnem 1996 a 2. květnem 2007 a zadruhé z porušení čl. 25 odst. 2 nařízení č. 1/2003.

38 Druhý žalobní důvod vychází z chybějícího legitimního zájmu Komise na přijetí rozhodnutí, které konstatuje existenci protiprávního jednání před rokem 1999.

K prvnímu žalobnímu důvodu, který vychází zaprvé ze zjevně nesprávného posouzení skutkového stavu, které vedlo Komisi k závěru, že se Trelleborg Industrie účastnila trvajícího protiprávního jednání mezi 1. dubnem 1986 a 2. květnem 2007 a že se Trelleborg účastnila trvajícího protiprávního jednání mezi 28. březnem 1996 a 2. květnem 2007 a zadruhé z porušení čl. 25 odst. 2 nařízení č. 1/2003

Napadené rozhodnutí

39 Z bodů 148 až 187 odůvodnění napadeného rozhodnutí v zásadě vyplývá, že mezi 13. květnem 1997 a 11. červnem 1999 pro některé společnosti a 21. červnem 1999 pro další společnosti včetně žalobkyň zaznamenala kartelová dohoda období útlumu činnosti, z důvodu neshod existujících mezi jejími účastníky. Řada důkazů nicméně podle Komise prokazuje, že během tohoto období byli hlavní

protagonisté kartelové dohody – zejména páni P., W., F. a C.– v pravidelném kontaktu především s cílem vyměňovat si obchodní informace a snažit se o obnovení kartelové dohody, k čemuž nakonec došlo v červnu 1999.

40 Body 289 až 307 odůvodnění napadeného rozhodnutí uvádí důvody, pro které měla Komise za to, že protiprávní jednání bylo trvající nebo podpůrně opakované, a to navzdory skutečnosti, že se domnívala, že činnost kartelové dohody byla během přechodného období omezená a že není třeba uložit za toto období pokutu.

41 Z článku 1 písm. g) a h) napadeného rozhodnutí dále vyplývá, že Komise měla za to, že k trvajícímu protiprávnímu jednání došlo mezi 1. dubnem 1986 a 2. květnem 2007, přičemž Trelleborg Industrie se jej účastnila od 1. dubna 1986 do 2. května 2007 a Trelleborg od 28. března 1996 do 2. května 2007, a z bodů 187, 201 až 208 a 466 až 448 odůvodnění napadeného rozhodnutí vyplývá, že přechodné období je ve vztahu k žalobkyním považováno za období omezené činnosti kartelové dohody, které neodůvodňuje uložení pokuty.

Argumenty účastnic řízení

42 Žalobkyně v zásadě zaprvé tvrdí, že Komisi, které přísluší prokázat dobu trvání protiprávního jednání, se nepodařilo prokázat, že toto jednání pokračovalo během přechodného období, protože důkazy, které Komise za tímto účelem použila, byly nesprávně vyloženy, a zadruhé, že v každém případě Komise nedisponuje žádným důkazem o tom, že se společnosti Trelleborg Industrie nebo Trelleborg účastnily v tomto období uvedeného protiprávního jednání. V tomto ohledu zejména zpochybňují analýzu Komise, podle které účinky nabídek přidělených dříve, než nastalo přechodné období, přetrvávaly až do konce roku 1997, což podle Komise umožňovalo zahrnout do doby trvání protiprávního jednání přinejmenším období od září do prosince 1997.

43 Žalobkyně mají kromě toho v zásadě za to, že Komise tímto způsobem neprávem kvalifikovala protiprávní jednání jako trvající a zamítla jejich argumentaci týkající se promlčení protiprávního jednání pro období před přerušením kartelové dohody, čímž porušila čl. 25 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v článcích 81[ES] a 82 [ES] (Úř. věst. 2003, L 1, s. 1).

44 V tomto ohledu zpochybňují možnost použít pojem trvající protiprávní jednání, jak jej uvádí Komise, když byla kartelová dohoda přerušena po téměř dva roky, jakož i možnost použít podpůrně pojem opakované protiprávní jednání, který podle žalobkyň zahrnuje rovněž myšlenku kontinuity, která brání jeho použití v případě zjevného přerušení protiprávního jednání. Použití kvalifikace protiprávního jednání jako opakovaného by bylo v takovém případě v rozporu se zásadou právní jistoty, protože Komise by tak mohla donekonečna odsouvat lhůtu pro promlčení. Žalobkyně konečně uvádí, že kvalifikace protiprávního jednání jako opakovaného v každém případě není obsažena ve výroku napadeného rozhodnutí.

45 Konečně žalobkyně uvádí, že Komise nedodržela svou předchozí rozhodovací praxi a že s nimi bylo zacházeno diskriminačně v porovnání se společností MRI, v jejímž případě měla Komise za to, že čtyřleté přerušení od srpna 1992 do září 1996 již neumožňuje uložit pokutu za skutečnosti, kterých se tato společnost dopustila před 1. srpnem 1992.

46 Komise zpochybňuje tato tvrzení a má za to, že napadené rozhodnutí právně dostačujícím způsobem prokazuje, že protiprávní jednání pokračovalo během přechodného období, i když se kartelová dohoda dostala do fáze omezené činnosti. Uznává nicméně ve svých písemnostech a na dotaz v tomto ohledu při jednání, že nedisponuje žádným důkazem účasti žalobkyň na kontaktech mezi účastníky kartelové dohody během přechodného období.

47 Domnívá se naproti tomu, že je třeba zohlednit zaprvé nabídky, které byly přidělené před tímto obdobím a jejichž účinky přetrvávaly až do listopadu nebo prosince 1997 a zadruhé skutečnost, že se žalobkyně v tomto období nedistancovaly od kartelové dohody, což s ohledem na judikaturu odůvodňuje, že jejich účast na protiprávním jednání v období od 1. dubna 1986 do 2. května 2007 byla považována za trvající.

48 Komise v zásadě doplňuje, že každopádně i kdyby měl mít Tribunál za to, že protiprávní jednání není trvající, musel by ho překvalifikovat na opakované, což je kvalifikace, kterou ostatně uvedla podpůrně v bodě 307 odůvodnění napadeného rozhodnutí. Z toho podle ní vyplývá, že její pravomoc uložit pokutu za dobu trvání protiprávního jednání od roku 1986 do roku 1997 nebyla v okamžiku přijetí napadeného rozhodnutí promlčena. Dále se domnívá, že tedy není rozhodující, že výrok napadeného rozhodnutí uvádí pouze existenci trvajícího protiprávního jednání.

49 Je třeba upřesnit, že na dotaz Tribunálu na jednání žalobkyně uznaly, že nezpochybňují svou účast na protiprávním jednání ani pro období před 13. květnem 1997 ani pro období po 21. červnu 1999. Mají nicméně za to, že se jedná o odlišná protiprávní jednání.

Závěry Tribunálu

– Úvodní úvahy

50 Je třeba nejprve připomenout, že z judikatury vyplývá, že Komisi přísluší, aby prokázala nejenom existenci kartelové dohody, ale i délku jejího trvání (viz rozsudek Tribunálu ze dne 15. března 2000, Cimenteries CBR a další v. Komise, T-25/95, T-26/95, T-30/95 až T-32/95, T-34/95 až T-39/95, T-42/95 až T-46/95, T-48/95, T-50/95 až T-65/95, T-68/95 až T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 a T-104/95, Recueil, s. II-491, bod 2802 a citovaná judikatura). Konkrétně, pokud jde o prokázání porušení čl. 81 odst. 1 ES, musí Komise poskytnout důkazy o jí uváděných protiprávních jednáních a uvést vhodné důkazní prostředky, aby právně dostačujícím způsobem prokázala existenci skutečností protiprávní jednání zakládajících (v tomto smyslu viz rozsudky Soudního dvora ze dne 17. prosince 1998, Baustahlgewebe v. Komise, C-185/95 P, Recueil, s. I-8417, bod 58 a ze dne 8. července 1999, Komise v. Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Recueil, s. I-4125, bod 86). Pochybnosti soudce v tomto ohledu musí být ku prospěchu podniku, kterému je rozhodnutí konstatující protiprávní jednání určeno. Soudce tedy nemůže učinit závěr, že Komise právně dostačujícím způsobem prokázala předmětné protiprávní jednání, jestliže má o této otázce stále ještě pochybnosti, zejména v rámci žaloby směřující ke zrušení nebo změně rozhodnutí, kterým je uložena pokuta. Za této situace je totiž nezbytné uplatnit zásadu presumpce neviny, která je jedním ze základních práv chráněných právním řádem Unie a je zakotvena v čl. 48 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie, vyhlášené dne 7. prosince 2000 v Nice (Úř. věst. C 364, s. 1). Vzhledem k povaze předmětných protiprávních jednání, jakož i k povaze a stupni přísnosti sankcí za ně ukládaných se zásada presumpce neviny uplatní zejména na řízení o porušení pravidel hospodářské soutěže vztahujících se na podniky, jež mohou vést k uložení pokut nebo penále (v tomto smyslu viz rozsudky Soudního dvora ze dne 8. července 1999, Hüls v. Komise, C-199/92 P, Recueil, s. I-4287, body 149 a 150, a Tribunálu ze dne 25. října 2005, Groupe Danone v. Komise, T-38/02, Sb. rozh. s. II-4407, body 215 a 216). Je tedy nezbytné, aby Komise za účelem založení pevného přesvědčení, že došlo k tvrzenému protiprávnímu jednání, uvedla přesné a shodující se důkazy (viz výše uvedený rozsudek Groupe Danone a citovaná judikatura).

51 Z ustálené judikatury nicméně rovněž vyplývá, že každý z důkazů předložených Komisí nemusí těmto kritériím nezbytně odpovídat, se zřetelem na každý prvek protiprávního jednání. Stačí, když soubor nepřímých důkazů, jehož se orgán dovolává, tomuto požadavku odpovídá jako celek (viz rozsudek Tribunálu ze dne 8. července 2004, JFE Engineering a další v. Komise, T-67/00, T-68/00, T-71/00 a T-78/00, Sb. rozh. s. II-2501, bod 180 a citovaná judikatura).

52 Mimoto je běžné, že se činnosti, s nimiž jsou spojeny protisoutěžní dohody, odehrávají tajně, schůzky se konají tajně a související dokumentace je omezena na minimum. Z toho vyplývá, že i když Komise objeví písemnosti výslovně prokazující protiprávní kontakty mezi subjekty, jako jsou zápisy ze setkání, jsou tyto obvykle útržkovité a rozptýlené, takže se často ukazuje jako nezbytné rekonstruovat některé podrobnosti dedukcí. Proto ve většině případů musí být protisoutěžní praktika nebo dohoda odvozena z určitého počtu shodujících se skutečností a nepřímých důkazů, které v případě, že neexistuje jiné logické vysvětlení, mohou jako celek představovat důkaz porušení pravidel hospodářské soutěže (rozsudky Soudního dvora ze dne 7. ledna 2004, Aalborg Portland a další v. Komise, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C- 217/00 P a C-219/00 P, Recueil, s. I-123, body 55 až 57, a ze dne 25. ledna 2007, Sumitomo Metal Industries a Nippon Steel v. Komise, C-403/04 P a C- 405/04 P, Sb. rozh. s. I-729, bod 51).

53 Judikatura dále vyžaduje, aby se Komise, pokud neexistují důkazy, které mohou přímo prokázat dobu trvání protiprávního jednání, opřela alespoň o důkazy vztahující se k časově dostatečně blízkým skutkovým okolnostem tak, aby bylo možné důvodně připustit, že toto protiprávní jednání trvalo nepřetržitě mezi dvěma konkrétními daty (viz rozsudky Tribunálu ze dne 7. července 1994, Dunlop Slazenger v. Komise, T-43/92, Recueil, s. II-441, bod 79, a ze dne 16. listopadu 2006, Peróxidos Orgánicos v. Komise, T-120/04, Sb. rozh. s. II-4441, bod 51, a citovaná judikatura).

54 V projednávaném případě je nesporné, že Komise nedisponuje žádným důkazem prokazujícím účast žalobkyň na kontaktech mezi členy kartelové dohody a na její omezené činnosti v přechodném období, jak je tato účast popsaná v bodech v bodech 148 až 187 odůvodnění napadeného rozhodnutí.

55 Komise se totiž omezuje na závěr, že lze účast žalobkyň vyvodit z toho, že se v průběhu přechodného období nedistancovaly od kartelové dohody a že tato účast je prokázána přinejmenším až do listopadu nebo prosince 1997, z důvodu přetrvávání účinků nabídkových řízení, která si účastníci kartelové dohody rozdělili před 13. květnem 1997 (viz zejména body 150, 162 a 187 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

56 Je tedy třeba posoudit, zda Komise mohla na základě těchto konstatování právem kvalifikovat protiprávní jednání, kterého se dopustila společnost Trelleborg Industrie mezi 1. dubnem 1986 a 2. květnem 2007 a společnost Trelleborg mezi 28. březnem 1996 a 2. květnem 2007 jako trvající jednání, a v důsledku toho se domnívat, že lhůta pro promlčení na základě čl. 25 odst. 2 nařízení č. 1/2003 začala plynout až od tohoto posledně uvedeného data.

– K existenci trvajícího protiprávního jednání

57 Je třeba připomenout, že ve většině případů musí být existence protisoutěžního jednání nebo dohody dovozována z určitých shod okolností a indicií, jež jsou-li nahlíženy společně, mohou představovat, neexistuje-li jiné soudržné vysvětlení, důkaz porušení pravidel hospodářské soutěže. Takové indicie a shody okolností umožňují, jestliže jsou hodnoceny jako celek, odhalit nejen existenci protisoutěžních jednání nebo dohod, ale rovněž dobu trvání trvajícího protisoutěžního jednání a období, během něhož byla prováděna dohoda uzavřená za porušení pravidel hospodářské soutěže (v tomto smyslu viz rozsudky Soudního dvora Aalborg Portland a další v. Komise, bod 52 výše, bod 57, a ze dne 21. září 2006, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied v. Komise, C-105/04 P, Sb. rozh. s. I-8725, body 94 až 96, a citovaná judikatura).

58 Takové porušení nemusí být výsledkem jen jediného skutku, ale i řady skutků nebo trvajícího jednání. Takový výklad nemůže být zpochybněn z důvodu, že jeden nebo několik prvků této řady skutků nebo tohoto trvajícího jednání by mohly samy o sobě a nahlíženy jednotlivě zakládat porušení pravidel hospodářské soutěže. Pokud se jednotlivé skutky začleňují do „jednotného záměru“ z důvodu totožného cíle narušujícího hospodářskou soutěž uvnitř společného trhu, má Komise právo přičítat

odpovědnost za tyto skutky v závislosti na účasti na protiprávním jednání nahlíženém jako celek (rozsudky Aalborg Portland a další v. Komise, bod 52 výše, bod 258, a Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied v. Komise, bod 57 výše, bod 110).

59 Pokud jde o chybějící důkaz existence dohody v průběhu určitých vymezených období nebo přinejmenším stran jejího provádění podnikem v průběhu daného období, je třeba připomenout, že skutečnost, že důkaz protiprávního jednání nebyl podán pro určitá vymezená období, nebrání tomu, aby bylo na protiprávní jednání nahlíženo jako na naplněné během globálního období širšího než tato vymezená období, pokud takové zjištění spočívá na objektivních a shodujících se indiciích. V případě protiprávního jednání, které trvá několik let, zůstává skutečnost, že se kartelová dohoda projevuje v různých obdobích, která mohou být od sebe oddělena delším či kratším časovým odstupem, bez vlivu na existenci této kartelové dohody, pokud jednotlivé skutky, které jsou součástí tohoto protiprávního jednání, sledují jeden a tentýž cíl a jsou součástí jednoho trvajícího protiprávního jednání (rozsudek Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied v. Komise, bod 57 výše, body 97 a 98; rovněž v tomto smyslu viz rozsudek Aalborg Portland a další v. Komise, bod 52 výše, bod 260).

60 V tomto ohledu judikatura určila vícero kritérií relevantních pro posouzení, zda se jedná o jediné protiprávní jednání, a sice totožnost cílů dotčených praktik (rozsudek Tribunálu ze dne 20. března 2002, Dansk Rørindustri v. Komise, T-21/99, Recueil, s. II-1681, bod 67; rovněž v tomto smyslu viz rozsudky Soudního dvora ze dne 21. září 2006, Technische Unie v. Komise, C-113/04 P, Sb. rozh. s. I-8831, body 170 a 171, a Tribunálu ze dne 27. září 2006, Jungbunzlauer v. Komise, T-43/02, Sb. rozh. s. II-3435, bod 312), totožnost dotyčných výrobků a služeb (v tomto smyslu viz rozsudky Tribunálu ze dne 15. června 2005, Tokai Carbon a další v. Komise, T-71/03, T-74/03, T-87/03 a T-91/03, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, body 118, 119 a 124, a výše uvedený rozsudek Jungbunzlauer v. Komise, bod 312), totožnost podniků, které se těchto praktik účastnily (výše uvedený rozsudek Jungbunzlauer v. Komise, bod 312) a totožnost způsobů jejich provádění (výše uvedený rozsudek Dansk Rørindustri v. Komise, bod 68). Skutečnostmi, které mohou být rovněž zohledněny pro účely tohoto přezkumu, jsou navíc totožnost zúčastněných fyzických osob jednajících na účet podniků a totožnost zeměpisné působnosti dotčených praktik.

61 Judikatura tak Komisi umožňuje předpokládat, že protiprávní jednání – nebo účast podniku na protiprávním jednání – se nepřerušilo, i když nevlastní důkazy protiprávního jednání pro určitá vymezená období, pokud jednotlivé skutky, které jsou součástí tohoto protiprávního jednání, sledují jeden a tentýž cíl a jsou součástí jediného a trvajícího protiprávního jednání, přičemž takové konstatování se musí zakládat na objektivních a shodujících se kritériích, která prokazují existenci jednotného záměru.

62 Jestliže jsou tyto podmínky splněny, umožňuje pojem trvajícího protiprávního jednání Komisi uložit pokutu za celou zohledněnou dobu trvání protiprávního jednání a určuje datum, od kterého začíná plynout lhůta pro promlčení, a sice datum, kdy trvající protiprávní jednání skončilo.

63 Podniky obviněné z koluze se nicméně mohou snažit vyvrátit tuto domněnku tím, že uvedou indicie a důkazy, které prokazují, že protiprávní jednání – nebo jejich účast na něm – naopak během těchto období nepokračovalo.

64 V projednávaném případě je třeba konstatovat, že žalobkyně na jednání nezpochybnily totožnost cílů dotčených praktik, dotyčných výrobků, podniků, které se koluze účastnily, hlavních způsobů jejich provádění, zúčastněných fyzických osob jednajících na účet podniků a konečně totožnost zeměpisné působnosti dotčených praktik před květnem 1997 a po červnu 1999.

65 I když taková zjištění umožňují podpořit tvrzení o zjistitelném jednotném záměru před a po přechodném období, je třeba nicméně rovněž konstatovat, že v napadeném rozhodnutí Komise zaprvé uvedla, že kartelová dohoda prošla krizovým obdobím, během kterého se její fungování výrazně

změnilo a vztahy mezi jejími účastníky se zřetelně oslabily, takže její činnost se během přechodného období velmi zpomalila a zadruhé, že v průběhu tohoto období využili určití protagonisté kartelové dohody – zejména pánové P., F., C. a W. – v podstatě své kontakty k tomu, aby se pokusili o obnovení spolupráce mezi dotyčnými podniky (viz body 148 až 187 odůvodnění napadeného rozhodnutí), což vedlo Komisi k tomu, aby za toto přechodné období neuložila pokutu žádnému z účastníků kartelové dohody.

66 Je však třeba konstatovat, že Komise nedisponuje žádným důkazem o tom, že se žalobkyně zapojily do těchto mnohostranných kontaktů během přechodného období, které trvalo více než dva roky, nebo že se účastnily schůzek, které se konaly za účelem obnovení kartelové dohody, ani o tom, že o nich věděly.

67 Za těchto okolností se tvrzení žalobkyň, podle kterého skutečně přerušily svou účast, zdá být dostatečně podložené a věrohodné k vyvrácení domněnky připomenuté v bodě 61 výše, podle které jejich účast na protiprávním jednání, byť jen pasivní, pokračovala, přestože v tomto smyslu neexistují důkazy. S ohledem na skutečnost, že během přechodného období byla činnost kartelové dohody omezená či dokonce neexistující, a s ohledem na chybějící objektivní a shodující se nepřímé důkazy o případné přetrvávající vůli žalobkyň obnovit tuto kartelovou dohodu nebo se zapojit do jejích cílů, nemohla totiž Komise předpokládat, že se ze strany žalobkyň jednalo o trvající účast, byť jen pasivní.

68 Komise se nicméně ve svých písemnostech dovolává judikatury (viz rozsudky Komise v. Anic Partecipazioni, bod 50 výše, body 83 a 84), podle které se podnik za účelem ukončení své odpovědnosti musí otevřeně a jednoznačně distancovat od kartelové dohody tak, aby si ostatní účastníci byli vědomi toho, že již nepodporuje obecné cíle kartelové dohody. Komise z toho vyvozuje závěr, že když se žalobkyně během tohoto přechodného období od kartelové dohody nedistancovaly, je možné konstatovat jejich účast během tohoto méně intenzivního období protiprávního jednání, ač to nicméně nevede k uložení pokuty za toto období. Podle této judikatury má totiž mlčky učiněné schválení iniciativy bez veřejného distancování se od jejího obsahu nebo jejího oznámení správním orgánům za následek, že je podníceno pokračování v protiprávním jednání a ohroženo jeho odhalení, což představuje pasivní způsob účasti na protiprávním jednání, který může založit odpovědnost dotyčného podniku. Avšak vzhledem k tomu, že zaprvé z napadeného rozhodnutí vyplývá, že běžné fungování kartelové dohody bylo během přechodného období trvajícího po více než dva roky přerušeno, že se zadruhé neprokázalo, že se žalobkyně podílely na kontaktech, ke kterým došlo v průběhu přechodného období s cílem obnovit kartelovou dohodu, nebo že o nich věděly, a zatřetí že i v případě souhlasu s Komisí ohledně přetrvávání účinků nabídek přidělených před květnem 1997 tyto účinky přetrvávaly nanejvýš do listopadu nebo prosince 1997, což v každém případě ponechává období 18 měsíců před znovuzahájením kartelové dohody, pro které neexistuje žádný objektivní a shodující se důkaz, který by umožňoval prokázat zapojení žalobkyň do kontaktů, ke kterým došlo během krizového období kartelové dohody, nemůže Komise vyvozovat argument ze skutečnosti, že se žalobkyně během přechodného období nedistancovaly od činností některých účastníků kartelové dohody s cílem oživit její existenci.

69 S ohledem na tyto okolnosti projednávaného případu je třeba konstatovat, že skutečnost, že se žalobkyně takto veřejně nedistancovaly od dalších účastníků kartelové dohody, nemůže mít za důsledek, že tito účastníci získají dojem přinejmenším pasivního spolupachatelství žalobkyň, takže jejich chování nelze pokládat za mlčenlivé schválení protisoutěžní inciativy. Neexistuje-li nepřímý důkaz umožňující dospět k závěru, že žalobkyně věděly během přechodného období o kontaktech mezi dalšími účastníky kartelové dohody s cílem obnovit kartelovou dohodu, jejíž běžné fungování bylo přerušeno, neměla tedy Komise právo odvodit jejich společnou odpovědnost z důvodu, že se otevřeně nedistancovaly od obsahu kartelové dohody. Tento důvod totiž sám o sobě nemůže stačit k napravení úplné neexistence objektivních a shodujících se nepřímých údajů, které by z objektivního i subjektivního hlediska mohly prokázat jejich zřejmou trvající účast a spolupachatelství na jediném protiprávním jednání během tohoto období.

70 V důsledku toho je třeba konstatovat, že Komise nemohla legálně zjistit, že protiprávní jednání, kterého se žalobkyně dopustily, bylo jediné a trvající protiprávní jednání. Toto pochybení nicméně nemá nezbytně za důsledek, že Komise porušila čl. 25 odst. 2 nařízení nº 1/2003.

71 S ohledem na skutečnost, že protiprávní jednání nemůže být v projednávaném případě kvalifikováno jako trvající, zbývá pro účely prokázání, zda došlo k promlčení na základě čl. 25 odst. 2 nařízení č. 1/2003, ověřit, zda musí být protiprávní jednání kvalifikováno jako opakované, což žalobkyně zpochybňují.

– K existenci opakovaného protiprávního jednání

72 Jelikož je výklad pojmu „opakované protiprávní jednání“ mezi účastnicemi řízení sporným, je třeba nejprve upřesnit smysl tohoto pojmu ve vztahu k pojmu „trvající protiprávní jednání“ ve smyslu čl. 25 odst. 2 nařízení č. 1/2003.

73 V rámci doslovného výkladu určitého ustanovení unijního práva je třeba přihlédnout ke skutečnosti, že unijní právní předpisy jsou vyhotovovány ve více jazycích a že jednotlivá jazyková znění jsou stejně závazná; výklad takového ustanovení tedy zahrnuje srovnání jazykových znění (rozsudek Soudního dvora ze dne 6. října 1982, CILFIT, 283/81, Recueil, s. 3415, bod 18). Nutnost jednotného použití, a tedy i výkladu ustanovení unijního práva vylučuje, aby byl text ustanovení v případě pochybností nahlížen samostatně v jedné z jeho verzí, a naopak vyžaduje, aby byl vykládán a používán ve světle verzí v jiných úředních jazycích (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 19. dubna 2007, Profisa, C-63/06, Sb. rozh. s. I-3239, bod 13 a citovaná judikatura). Navíc v případě rozdílů mezi různými jazykovými verzemi textu Unie musí být dotčené ustanovení vykládáno podle celkové systematiky a účelu právní úpravy, jejíž je součástí (viz výše uvedený rozsudek Profisa, bod 14 a citovaná judikatura).

74 Obecně je pro výklad ustanovení unijního práva třeba vzít v úvahu nejen jeho znění, ale i jeho kontext a cíle sledované právní úpravou, jejíž je součástí (rozsudek Soudního dvora ze dne 17. listopadu 1983, Merck, 292/82, Recueil, s. 3781, bod 12), jakož i ustanovení unijního práva jako celek (rozsudek CILFIT, bod 73 výše, bod 20).

75 Zaprvé je třeba upřesnit, že v nařízení Rady (EHS) č. 2988/74 ze dne 26. listopadu 1974 o promlčení v záležitostech stíhání a výkonu práva v oblasti dopravy a hospodářské soutěže v Evropském hospodářském společenství (Úř. věst. L 319, s. 1; Zvl. vyd. 07/01, s. 61), které stojí u zrodu ustanovení týkajících se promlčení, která jsou uvedena v nařízení č. 1/2003, se čl. 1 odst. 2 týkal „trvalého nebo trvajícího porušování“ (ve francouzské verzi „infractions continues ou continuées“).

76 V tomto ohledu je třeba připomenout, že pokud jde o trvající protiprávní jednání, které je uvedeno v článku 1 nařízení č. 2988/74, Soudní dvůr rozhodl, že ačkoli má pojem „trvající protiprávní jednání“ v právních řádech různých členských států různé významy, představuje v každém případě řadu protiprávních jednání spojených společným subjektivním prvkem (v tomto smyslu viz rozsudek Soudního dvora ze dne 8. července 1999, Montecatini v. Komise, C-235/92 P, Recueil, s. I-4539, bod 195).

77 Tento pojem byl ve francouzské verzi čl. 25 odst. 2 nařízení č. 1/2003, nahrazen pojmem „trvající nebo opakované (‚continue ou répétée‘) protiprávní jednání“.

78 K této změně však nedošlo ve všech jazykových verzích tohoto ustanovení.

79 Slova „continuing or repeated infringements“ byla již totiž použita v anglické verzi čl. 1 odst. 2 nařízení č. 2988/74 a tato terminologie se zachovala v anglické verzi čl. 25 odst. 2 nařízení č. 1/2003.

80 Navíc při přijetí nařízení č. 1/2003 zákonodárce ve většině jazykových verzí zachoval terminologii, která byla předtím uvedena v nařízení č. 2988/74 (jedná se konkrétně o španělskou, dánskou, německou, řeckou, nizozemskou, finskou a švédskou jazykovou verzi), zatímco další jazykové verze se rovněž změnily, aby zohlednily pojem „opakované protiprávní jednání“ namísto pojmu „trvající protiprávní jednání“ (jedná se o italskou a portugalskou jazykovou verzi).

81 Bod 31 odůvodnění nařízení č. 1/2003 kromě toho upřesňuje, že:

„Pravidla pro promlčecí lhůty při ukládání pokut a penále byla stanovena v nařízení Rady [...] č. 2988/74, které se týká také pokut v oblasti dopravy. [...] V zájmu vyjasnění právního rámce by proto mělo být nařízení [...] č. 2988/74 pozměněno, aby se nevztahovalo na věci, které upravuje toto nařízení, a toto nařízení by mělo obsahovat ustanovení o promlčení.“

82 Je tedy třeba mít za to, že úmyslem zákonodárce nebylo při přepracování nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, prvního nařízení, kterým se provádějí články [81 ES] a [82 ES] (Úř. věst.1962, 13, s. 204; Zvl. vyd. 08/01, s. 3) změnit smysl dřívějšího ustanovení, navzdory změně terminologie, ke které došlo v určitých jazykových verzích, ale naopak odstranit případný zmatek, který vyvolávalo použití pojmu trvající protiprávní jednání.

83 Zadruhé pojem opakované protiprávní jednání se liší od pojmu trvající protiprávní jednání (v tomto smyslu viz rozsudky Tribunálu ze dne 19. května 2010, IMI a další v. Komise, T-18/05, Sb. rozh. s. II-1769, body 96 a 97), toto rozlišování bylo ostatně potvrzeno použitím spojky „nebo“ v čl. 25 odst. 2 nařízení č. 1/2003.

84 Argumentace žalobkyň, podle kterých je třeba odlišit „klasické“ protiprávní jednání od „trvajícího a opakovaného“ protiprávního jednání, musí být proto zamítnuta.

85 Zatřetí se pojem „jediné protiprávní jednání“ vztahuje na situaci, ve které se několik podniků účastnilo protiprávního jednání, jež sestává z trvajícího chování sledujícího jediný hospodářský cíl směřující k narušení hospodářské soutěže, nebo dále z individuálních protiprávních jednání vzájemně spojených stejným cílem a stejnými subjekty (v tomto smyslu viz rozsudky Tribunálu ze dne 8. července 2008, BPB v. Komise, T-53/03, Sb. rozh. s. II-1333, bod 257, a ze dne 28. dubna 2010, Amann & Söhne a Cousin Filterie v. Komise, T-446/05, Sb. rozh. s. II-1255, bod 89).

86 Jinými slovy způsob, jakým došlo k protiprávnímu jednání, jej umožňuje kvalifikovat jako jediné protiprávní jednání, které je buď trvající, nebo opakované.

87 Kromě toho je třeba ohledně trvajícího protiprávního jednání připomenout, že pojem jednotný záměr umožňuje Komisi předpokládat, že k přerušení protiprávního jednání nedošlo, i když pro určité období nedisponuje důkazem účasti dotčeného podniku na tomto protiprávním jednání, pokud se tento podnik účastnil protiprávního jednání před a po tomto období a pokud neexistují důkazy nebo indicie, na základě kterých by se dalo předpokládat, že se protiprávní jednání ve vztahu k tomuto podniku přerušilo. V tomto případě může Komise uložit pokutu za celou dobu trvání protiprávního jednání, včetně období, pro které nemá důkaz o účasti dotčeného podniku (viz body 60 až 62 výše).

88 Jestliže je naopak možné mít za to, že účast podniku na protiprávním jednání se přerušila a že se podnik účastnil protiprávního jednání před a po tomto přerušení, může být toto protiprávní jednání kvalifikováno jako opakované, pokud – stejně jako v případě trvajícího protiprávního jednání (viz bod 60 výše) – existuje jediný cíl, který sleduje před přerušením a po něm, což je možné vyvodit z totožnosti cílů dotčených praktik, dotyčných výrobků, podniků, které se koluze účastnily, hlavních způsobů jejich provádění, zúčastněných fyzických osob jednajících na účet podniků a konečně z totožnosti zeměpisné působnosti dotčených praktik. Protiprávní jednání je tedy jediné a opakované, a i když Komise může uložit pokutu za celou dobu trvání protiprávního jednání, nemůže ji uložit za období, během kterého bylo protiprávní jednání přerušeno.

89 Odlišná období protiprávního jednání, kterých se účastnil tentýž podnik, ale pro která nelze prokázat společný cíl, nemohou být kvalifikována jako jediné protiprávní jednání – trvající nebo opakované – a představují odlišná protiprávní jednání.

90 V projednávaném případě je třeba konstatovat, že Komise připouští, že nemá důkaz účasti žalobkyň na protiprávním jednání během přechodného období, které trvalo více než dva roky. Za toto období kromě toho nebyla uložena pokuta.

91 Žalobkyně naopak uznaly, že se účastnily protiprávního jednání před a po přechodném období, a na jednání připustily, že nezpochybňují totožnost cílů dotčených praktik, dotyčných výrobků, podniků, které se koluze účastnily, hlavních způsobů jejich provádění, zúčastněných fyzických osob jednajících na účet podniků a konečně totožnost zeměpisné působnosti dotčených praktik před květnem 1997 a po červnu 1999.

92 Tribunál tedy musí konstatovat, že se společnost Trelleborg Industrie dopustila jediného a opakovaného protiprávního jednání od dubna 1986 do 13. května 1997 a od 21. června 1999 do května 2007 a že se společnost Trelleborg dopustila jediného a opakovaného protiprávního jednání od 28. března 1996 do 13. května 1997 a od 21. června 1999 do května 2007. Nesprávná kvalifikace protiprávního jednání ze strany Komise jako trvajícího protiprávního jednání totiž nebrání Tribunálu, aby s ohledem na skutkové okolnosti vyplývající ze správního spisu, na kterých se zakládá napadené rozhodnutí, překvalifikoval toto protiprávní jednání na opakované (obdobně viz rozsudek IMI a další v. Komise, bod 83 výše, body 96 a 97; rovněž obdobně viz rozsudek Tribunálu ze dne 30. listopadu 2009, Francie a France Télécom v. Komise, T-427/04 et T-17/05, Sb. rozh. s. II-4315, body 322 až 325, potvrzený v rámci kasačního opravného prostředku rozsudkem Soudního dvora ze dne 8. prosince 2011, France Télécom v. Komise, C-81/10 P, Sb. rozh. s. I-12899, bod 80 a následující).

93 Tento závěr nemůže zpochybnit argumentace žalobkyň, podle které by Komise mohla na základě teorie opakovaného protiprávního jednání, které se podpůrně dovolává v napadeném rozhodnutí (viz body 22 a 40 výše), donekonečna odsouvat promlčení a tak jej úplně zrušit, což by bylo v rozporu se zásadou právní jistoty.

94 Tuto argumentaci je třeba zamítnout, jelikož zaprvé, když jsou splněny podmínky umožňující dospět k závěru o existenci opakovaného protiprávního jednání, z čl. 25 odst. 2 nařízení č. 1/2003 vyplývá, že promlčení se přeruší. Zadruhé zneužívající povahu případného odvolání se na teorii opakovaného protiprávního jednání nelze posuzovat *in abstracto* a závisí hlavně na okolnostech každého případu a zejména na schopnosti Komise prokázat, že se jedná o jediné protiprávní jednání trvající během různých posuzovaných období.

– K důsledkům existence opakovaného protiprávního jednání na promlčení

95 Jelikož se společnost Trelleborg Industrie dopustila jediného a opakovaného protiprávního jednání od dubna 1986 do května 1997 a od června 1999 do května 2007 a společnost Trelleborg od března 1996 do května 1997 a od června 1999 do května 2007, je třeba konstatovat, že období protiprávního jednání před 13. květnem 1997 není promlčeno.

– K dalším výtkám

96 Kromě toho, pokud jde o výtku vycházející z porušení zásady právní jistoty, je třeba připomenout, že tato zásada představuje základní zásadu unijního práva, která zejména vyžaduje, aby právní úprava byla jasná a přesná, tak aby jednotlivci mohli jednoznačně rozpoznat svá práva a povinnosti a postupovat podle toho. Nicméně jelikož každé právní normě je vlastní určitý stupeň nejistoty, pokud jde o její smysl a působnost, je třeba posoudit, zda je dotčená právní norma stižena takovou

nejednoznačností, která by bránila tomu, aby jednotlivci mohli s dostatečnou jistotou odstranit případné pochybnosti o působnosti nebo smyslu této normy (v tomto smyslu viz rozsudek Soudního dvora ze dne 14. dubna 2005, Belgie v. Komise, C-110/03, Sb. rozh. s. I-2801, bod 31).

97 Jelikož kritéria umožňující dospět k závěru, že existuje opakované protiprávní jednání, jsou jasná a přesná a nejsou stižena žádnou nejednoznačností, která by bránila tomu, aby jednotlivci mohli s dostatečnou jistotou odstranit případné pochybnosti, které by mohli mít o dosahu nebo smyslu této normy, je třeba mít za to, že předvídatelnost právních situací je zaručena a výtka vycházející z porušení zásady právní jistoty musí být zamítnuta.

98 Pokud jde o výtku vycházející z rovného zacházení, je třeba připomenout, že zásada rovného zacházení nebo zákazu diskriminace vyžaduje, aby se srovnatelnými situacemi nebylo zacházeno odlišně a s odlišnými situacemi stejně, není-li takové zacházení objektivně odůvodněné (rozsudek Soudního dvora ze dne 15. dubna 2010, Gualtieri v. Komise, C-485/08 P, Sb. rozh. s. I-3009, bod 70).

99 V projednávaném případě Komise uvádí, že sice měla za to, že společnost MRI se dopustila protiprávního jednání od 1. dubna 1986 do 1. srpna 1992 a od 3. září 1996 do 2. května 2007, ale že na ni nepoužila teorii o opakovaném protiprávním jednání a navíc jí neuložila pokutu za období protiprávního jednání před 1. srpnem 1992, vzhledem ke své posuzovací pravomoci týkající se neuložení sankce za období před přerušením účasti společnosti MRI na kartelové dohodě, a to přestože mohla konstatovat, že protiprávní jednání bylo opakované.

100 Zaprvé je třeba mít za to, že Komise správně uvádí, že v souladu s ustanoveními čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003 disponuje posuzovací pravomocí stran rozhodnutí uložit pokutu pachateli porušení článku 81 ES. Při výkonu této pravomoci se však musí dodržovat zásada rovného zacházení.

101 Zadruhé je třeba konstatovat, že situace společnosti MRI a žalobkyň nejsou srovnatelné.

102 Společnost MRI totiž nebyla sankcionována za účast na kartelové dohodě v období před 1. srpnem 1992, jelikož přerušení, které za tímto účelem zohlednila Komise, trvalo od tohoto dne až do 3. září 1996, zatímco přerušení, kterého se dovolávají žalobkyně, se týká pouze přechodného období.

103 Z toho vyplývá, že výtka vycházející z porušení zásady rovného zacházení musí být zamítnuta.

104 Kromě toho a jen pro úplnost, i za předpokladu, že Komise nesprávně použila kritéria promlčení vůči MRI, je třeba mít za to, že taková protiprávnost, o které Tribunál v rámci projednávané žaloby nerozhoduje, nemůže v žádném případě způsobit opodstatněnost žaloby žalobkyň na neplatnost. V tomto ohledu je třeba připomenout, že dodržování zásady rovného zacházení musí být v souladu s dodržováním zásady legality, což znamená, že nikdo nemůže ve svůj prospěch uplatňovat protiprávnost, k níž došlo ve prospěch jiné osoby. Případná protiprávnost, ke které došlo ve vztahu k jinému podniku, který není účastníkem tohoto řízení, totiž nemůže vést Tribunál ke konstatování diskriminace, a tedy protiprávnosti ve vztahu k žalobkyním. Takový postup by vedl k zakotvení zásady „rovného zacházení v rámci protiprávnosti“ pouze z toho důvodu, že jiný podnik, který se případně nachází ve srovnatelné situaci, se sankci protiprávně vyhnul (viz rozsudek Peróxidos Orgánicos v. Komise, bod 53 výše, bod 77 a citovaná judikatura).

105 Závěrem je třeba zrušit napadené rozhodnutí v rozsahu, v němž konstatuje, že se Trelleborg Industrie dopustila trvajícího protiprávního jednání mezi 1. dubnem 1986 a 2. květnem 2007 a Trelleborg mezi 28. březnem 1996 a 2. květnem 2007, ale zamítnout ve zbývající části žalobní důvod vycházející z promlčení.

K druhému žalobnímu důvodu, který vychází z toho, že Komise neměla legitimní zájem na přijetí rozhodnutí, které konstatuje existenci protiprávního jednání před rokem 1999

Argumenty účastnic řízení

106 Žalobkyně v podstatě uvádí, že Komise má v zásadě právo konstatovat, že došlo k protiprávnímu jednání, i když je promlčené. Nicméně v souladu s judikaturou měla v tomto případě prokázat legitimní zájem, který měla na takovém konstatování, to znamená vysvětlit, jak z okolností vyplývala nezbytnost přijetí rozhodnutí, které konstatuje protiprávní jednání, která skončila přinejmenším dvanáct let před přijetím napadeného rozhodnutí.

107 Komise tuto argumentaci zpochybňuje.

Závěry Tribunálu

108 Jelikož se v rámci prvního žalobního důvodu dospělo k závěru, že protiprávní jednání, kterého se dopustily žalobkyně, musí být kvalifikováno jako jediné a opakované (viz bod 92 výše) a že období protiprávního jednání před 13. květnem 1997 není promlčeno (viz bod 95 výše), je třeba druhý žalobní důvod zamítnout.

K návrhovým žádáním na změnu

109 Žalobkyně navrhují změnu napadeného rozhodnutí a snížení pokuty.

110 Je třeba připomenout, že v souladu s článkem 261 SFEU mohou nařízení vydaná společně Evropským parlamentem a Radou Evropské unie na základě ustanovení Smlouvy o FEU na Soudní dvůr přenést pravomoc soudního přezkumu v plné jurisdikci týkající se sankcí, které tato nařízení stanoví. Taková pravomoc byla přenesena na soud Unie článkem 31 nařízení č. 1/2003. Tento soud je tedy oprávněn nad rámec pouhého přezkumu legality sankce nahradit posouzení Komise svým posouzením, a tedy uložené pokuty nebo penále zrušit, snížit nebo zvýšit. Z toho vyplývá, že unijní soud je oprávněn vykonávat svou pravomoc soudního přezkumu v plné jurisdikci, pokud je mu předložena k posouzení otázka výše pokuty, a že tato pravomoc může být vykonávána jak za účelem snížení této částky, tak za účelem jejího zvýšení (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 8. února 2007, Groupe Danone v. Komise, C-3/06 P, Sb. rozh. s. I-1331, body 60 až 62, a citovaná judikatura).

111 Kromě toho podle čl. 23 odst. 3 nařízení Rady č. 1/2003 se při stanovování výše pokuty přihlíží k závažnosti a k době trvání protiprávního jednání.

112 Soudní dvůr rozhodl, že pro stanovení výše pokut je třeba zohlednit dobu trvání protiprávních jednání a všechny skutečnosti, které mohou ovlivnit posouzení jejich závažnosti, jako je jednání každého z podniků, jejich role při zavádění jednání ve vzájemné shodě, zisk, který mohly z těchto jednání mít, jejich velikost a hodnota dotyčného zboží, jakož i riziko, které představují protiprávní jednání tohoto druhu pro Unii (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 8. prosince 2011, Chalkor v. Komise, C-386/10 P, Sb. rozh. s. I-13085, bod 56, a citovaná judikatura).

113 Soudní dvůr rovněž uvedl, že musí být zohledněny objektivní skutečnosti, jako je obsah a doba trvání protisoutěžních jednání, jejich počet a intenzita, rozsah dotčeného trhu a zhoršení hospodářského veřejného pořádku. Analýza musí rovněž zohlednit relativní význam a podíl odpovědných podniků na trhu, jakož i případné opakování protiprávního jednání (rozsudek Chalkor v. Komise, bod 112 výše, bod 57).

114 V tomto ohledu je třeba připomenout, že určení výše pokuty Tribunálem v rámci jeho pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci ze své podstaty není přesným aritmetickým výpočtem. Tribunál navíc není vázán výpočty Komise, ale musí provést své vlastní posouzení s ohledem na všechny okolnosti projednávaného případu (rozsudek Tribunálu ze dne 14. září 2004, Aristrain v. Komise, T-156/94, nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, bod 43).

115 V projednávaném případě je třeba připomenout, že i když protiprávní jednání, kterého se dopustily žalobkyně, nelze kvalifikovat jako trvající (viz bod 71 výše), nic to nemění na tom, že se jedná o opakované protiprávní jednání (viz bod 95 výše). Je dále třeba konstatovat, že Komise neuložila žalobkyním pokutu za přechodné období. Pochybení, kterého se Komise dopustila ohledně trvající povahy protiprávního jednání, o němž bylo rozhodnuto ve vztahu k žalobkyním, nemělo tedy žádný vliv na dobu trvání protiprávního jednání zohledněnou Komisí při stanovení výše pokuty.

116 V projednávaném případě je třeba uvést, že kartelová dohoda je zjevně závažná, s ohledem na skutečnost, že se protiprávní jednání, kterých se žalobkyně plně účastnily, vyznačovala přidělováním zakázek v nabídkových řízeních, určováním cen, stanovováním kvót, stanovováním prodejních podmínek, rozdělením zeměpisných trhů a výměnou citlivých informací o cenách, objemu prodejů a nabídkových řízeních. Jedná se navíc o kartelovou dohodu celosvětového rozměru.

117 Navíc se Trelleborg Industrie dopustila protiprávního jednání během obzvláště dlouhého období 18 let a jedenácti měsíců, přičemž Trelleborg je solidárně odpovědná za chování své dceřiné společnosti za období osmi let a jedenácti měsíců.

118 Tribunál má za to, že v důsledku toho není důvodné snížit pokutu, která byla žalobkyním uložena.

119 Je tedy třeba zamítnout návrhová žádání na změnu předložená žalobkyněmi.

120 V důsledku toho je třeba částečně zrušit napadené rozhodnutí a ve zbývající části žaloby zamítnout.

K nákladům řízení

121 Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Avšak podle čl. 87 odst. 3 prvního pododstavce uvedeného jednacího řádu může Tribunál rozdělit náklady mezi účastníky řízení nebo rozhodnout, že každý z nich ponese vlastní náklady, pokud každý účastník měl ve věci částečně úspěch i neúspěch, nebo pokud jsou k tomu dány výjimečné důvody.

122 V projednávaném případě je třeba konstatovat, že žalobkyně právem uvedly, že Komise ve vztahu k nim nesprávně rozhodla o existenci trvajícího protiprávního jednání mezi 1. dubnem 1986 a 2. květnem 2007. Tato protiprávnost však nemá žádný důsledek pro stanovení pokuty. V tomto rozsahu se Tribunál domnívá, že okolnosti věci budou posouzeny spravedlivě, když bude rozhodnuto, že každá z účastnic řízení ponese vlastní náklady řízení.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (první senát)

rozhodl takto:

1) Článek 1 písm. g) a h) rozhodnutí Komise C(2009) 428 final ze dne 28. ledna 2009 v řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (věc COMP/39406 – námořní palivové hadice) se zrušuje v rozsahu, v němž se týká období od 13. května 1997 do 21. června 1999.

2) Ve zbývající části je třeba žaloby zamítnout.

3) Každá z účastnic řízení ponese vlastní náklady řízení.

Azizi Prek Frimodt Nielsen

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 17. května 2013.

Podpisy.

Obsah

Skutkový základ sporu 1

Odvětví námořních palivových hadic určených pro ropu a plyn 2

Představení žalobkyň 3

Správní řízení 3

Napadené rozhodnutí 4

Řízení a návrhová žádání účastnic řízení 5

Právní otázky 6

K návrhovým žádáním směřujícím ke zrušení 6

K prvnímu žalobnímu důvodu, který vychází zaprvé ze zjevně nesprávného posouzení skutkového stavu, které vedlo Komisi k závěru, že se Trelleborg Industrie účastnila trvajícího protiprávního jednání mezi 1. dubnem 1986 a 2. květnem 2007 a že se Trelleborg účastnila trvajícího protiprávního jednání mezi 28. březnem 1996 a 2. květnem 2007 a zadruhé z porušení čl. 25 odst. 2 nařízení č. 1/2003 6

Napadené rozhodnutí 6

Argumenty účastnic řízení 7

Závěry Tribunálu 8

– Úvodní úvahy 8

– K existenci trvajícího protiprávního jednání 9

– K existenci opakovaného protiprávního jednání 12

– K důsledkům existence opakovaného protiprávního jednání na promlčení 14

– K dalším výtkám 14

K druhému žalobnímu důvodu, který vychází z toho, že Komise neměla legitimní zájem na přijetí rozhodnutí, které konstatuje existenci protiprávního jednání před rokem 1999 16

Argumenty účastnic řízení 16

Závěry Tribunálu 16

K návrhovým žádáním na změnu 16

K nákladům řízení 17